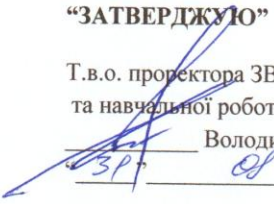

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

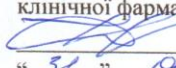
“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Т.в.о. проректора ЗВО з науково-педагогічної та навчальної роботи

 Володимир ШКОЛЬНИКОВ
“ 31 ” “ 08 ” 2026 року

“ПОГОДЖЕНО”

Т.в.о. завідувача кафедри клінічної фармації та клінічної фармакології

 Інна ДОРОШКЕВИЧ
“ 31 ” “ 08 ” 2026 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ФАРМАКОТЕРАПІЯ З ФАРМАКОКІНЕТИКОЮ»

Спеціальність	226 Фармація, промислова фармація, 226.01 Фармація
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Фармація, промислова фармація», 2023
Навчальний рік	2026-2027
Кафедра	Клінічної фармації та клінічної фармакології
Лектор	доц., к.мед.н. Барало Р.П., проф., д.мед.н. Півторак К.В.
Контактна інформація	clinpharm@vnmui.edu.ua , вул. Пирогова, 56
Укладач силабусу	доцент, д.мед.н. Дорошкевич І.О.

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 33, складова циклу дисциплін професійної підготовки
Курс/семестр	4 курс (VIII семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	90 годин /3,0 кредит ЄКТС
Структура дисципліни	Лекції – 6 год Практичні заняття - 8 год Самостійна робота - 76 год В цілому: аудиторні заняття – 15,5%, самостійна поза аудиторна робота – 84,5%
Кількість змістових модулів	8
Мова викладання	українська
Форма навчання	заочна (або- дистанційна відповідно до наказу)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність.

Фармакотерапія – інтегроване поняття, яке визначає сукупність методів лікування, що базується на застосуванні лікарських засобів; наука про раціональне лікування хворого (захворювання) лікарськими засобами. Цей інтегральний напрям медицини опирається на досягнення теоретичної та експериментальної фармакології, клінічної фармакології, низки клінічних дисциплін, тісно пов'язаних з фармакотерапією. Невід'ємними складовими раціональної фармакотерапії є надбання доказової медицини, наявність клінічних настанов (рекомендацій, протоколів) надання медичної допомоги при певних захворюваннях і станах. На них базується Національна Формулярна система.

Фармакокінетика – один із розділів клінічної фармакології, який вивчає і дає кількісну оцінку основних процесів перетворення лікарського засобу в організмі: всмоктування, розподілу, біотрансформації та виведення.

Фармакотерапія з основами фармакокінетики – одна із основних клінічних дисциплін у системі підготовки провізорів, базується на медико-біологічних і клінічних дисциплінах, а саме: медичній біології, паразитології та генетиці, фізіології та патологічній фізіології з основами патологічної анатомії, мікробіології, вірусології та імунології, першій долікарській допомозі, загальній фармакокінетиці, фармакології, медичній і фармацевтичній етиці та деонтології, клініко-лабораторній діагностиці, які передують вивченню дисципліни або вивчаються одночасно. Поглиблене вивчення дисципліни доповнюється такими суміжними дисциплінами, як медична хімія та медична біохімія, фармакогнозія, клінічна фармація та фармакоекономіка, програми яких інтегровано доповнюють зазначену дисципліну. На основі набутих знань і навичок у процесі вивчення цієї дисципліни студенти поглиблюють та удосконалюють знання з основних методів клінічного, лабораторного та інструментального обстеження пацієнтів, спільно з лікарем верифікують діагноз та опрацьовують основні принципи раціональної фармакотерапії найбільш розповсюджених та соціально значущих захворювань. На практичних заняттях студенти опановують навички розрахунку доз лікарських засобів для індивідуальної фармакотерапії, залежно від способу введення,

тривалості застосування, вікових особливостей і функції печінки, нирок та інших органів і систем хворого, використовуючи для цього комп'ютерні програми та обладнання.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки:

латинська мова, етика, філософія, екологія, медична біологія, медична хімія, біологічна та біоорганічна хімія, біофізика, анатомія людини, патологічна анатомія, фізіологія, патологічна фізіологія, мікробіологія, фармакологія

Мета курсу та його значення для професійної діяльності.

1.1. а) базується на ознайомленні студентів із сучасними напрямками раціональної фармакотерапії, яка ґрунтується на засадах принципів доказової медицини, міжнародних клінічних настанов (рекомендацій), клінічних протоколів, затверджених МОЗ України, результатах клінічного вивчення лікарських засобів на засадах належної клінічної практики;
б) закладає основи формування у студентів знань про загальний план раціональної медикаментозної терапії основних захворювань, окремих їх проявів та виявлення і усунення побічної дії ліків;
в) дозволяє сформувати у студентів клінічне розуміння щодо раціональних підходів до лікування конкретного хворого з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта, фармакологічних, біофармацевтичних та фармакокінетичних властивостей лікарських засобів та їх побічних ефектів;
г) закладає основи для вивчення студентами, клінічної фармації з елементами фармацевтичної опіки, що передбачає інтеграцію викладання та формування умінь застосовувати знання з фармакотерапії та фармакокінетики в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності, а також у процесі впровадження в охорону здоров'я формулярної системи, формування політики раціонального використання лікарських засобів у медичній практиці.

Постреквізити. Як навчальна дисципліна «Клінічна фармакологія» закладає основи формування уявлень та умінь застосовувати загальні принципи медикаментозної терапії основних захворювань, синдромів і окремих їх проявів в терапії, хірургії, акушерстві, гінекології та анестезіології..

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- впроваджувати принципи медичної та фармацевтичної етики і деонтології, що визначають професійну діяльність клінічного провізора в клініці при взаємовідносинах між лікарем – клінічним провізором (іншим медичним персоналом), клінічним провізором – пацієнтом/членами його родини;
- визначати основні принципи раціональної фармакотерапії патологічних станів, що розвиваються в результаті терапевтичних, хірургічних, гінекологічних, шкірних, отоларингологічних, офтальмологічних, психічних, інших захворювань та станів, що загрожують життю хворого і вимагають термінового чи планового лікування;
- виявляти основні симптоми та клінічні ознаки найпоширеніших захворювань органів і систем: серцево-судинної, дихальної, травної, ендокринної, нервової, крові, опорно-рухового апарату тощо;

- визначати правила та способи введення лікарських засобів, виходячи з технологічних, біофармацевтичних, фармакокінетичних критеріїв та переваг, особливостей дії з урахуванням віку та стану окремих органів і систем організму хворого;
- трактувати результати обстеження хворого для погодженого з лікарем обґрунтування вибору лікарських засобів для раціональної фармакотерапії;
- використовувати знання про фармакологічні ефекти, механізм дії, фармакокінетику ліків, принципи їх дозування, показання та протипоказання для забезпечення індивідуалізованої ефективної та безпечної фармакотерапії;
- надавати термінову медикаментозну допомогу при запамороченні, шоку, колапсі, нападах бронхіальної астми, отруєннях, ниркових та печінкових кольках, больовому синдромі, нападах стенокардії тощо.

4. Зміст та логістика дисципліни

<i>Змістовий модуль 1. Предмет і завдання фармакотерапії з основами фармакокінетики. Види фармакотерапії. Основи раціональної фармакотерапії.</i>	8 семестр	Самостійна робота студента
<i>Змістовний модуль №2. Фармакотерапія захворювань нервової системи</i>	8 семестр	Самостійна робота студента
<i>Змістовий модуль 3. Фармакотерапія захворювань органів дихання, зору та ЛОР-органів</i>	8 семестр	Лекції № 1 Практичні заняття № 1
<i>Змістовий модуль 4 Фармакотерапія захворювань серцево-судинної системи.</i>	8 семестр	Лекції № 2
<i>Змістовий модуль 5. Фармакотерапія захворювань органів травлення та сечовиділення</i>	8 семестр	Лекції № 3 Практичні заняття № 3-4
<i>Змістовий модуль 6. Фармакотерапія системних захворювань сполучної тканини та захворювань суглобів, ендокринної системи та алергійних станів.</i>	8 семестр	Лекції № 4-5 Практичні заняття № 2
<i>Змістовий модуль 7. Фармакотерапія інфекційних захворювань, шкірних та венеричних захворювань.</i>	8 семестр	Самостійна робота студента
<i>Змістовий модуль 8. Клінічні аспекти фармакокінетики та фармакодинаміки.</i>	8 семестр	Самостійна робота студента

Дисципліна включає 4 теми

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Предмет і завдання фармакотерапії з основами фармакокінетики.

Види фармакотерапії. Основи раціональної фармакотерапії.

Змістовий модуль 2. Фармакотерапія захворювань нервової системи.

Змістовий модуль 3. Фармакотерапія захворювань органів дихання, зору та ЛОР-органів.

Тема 1. Фармакотерапія захворювань органів дихання (бронхіт, бронхіальна астма, хронічні обструктивні захворювання легень (ХОЗЛ), пневмонія, туберкульоз).

Змістовий модуль 4. Фармакотерапія захворювань серцево-судинної системи.

Змістовий модуль 5. Фармакотерапія захворювань органів травлення та сечовиділення.

Тема 3. Фармакотерапія захворювань органів шлунково-кишкового тракту (гастрит, пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки, холецистит, гепатит, цироз печінки, панкреатит).

Тема 4. Фармакотерапія захворювань нирок і сечовивідних шляхів.

Змістовий модуль 6. Фармакотерапія системних захворювань сполучної тканини та захворювань суглобів, ендокринної системи та алергійних станів.

Тема 2. Фармакотерапія алергійних станів.

Змістовий модуль 7. Фармакотерапія інфекційних, шкірних та венеричних захворювань.

Змістовий модуль 8. Клінічні аспекти фармакокінетики.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів фармакотерапії з основами фармакокінетики.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

- 1) аналіз рецептів на лікарські препарати у різних лікарських формах відповідно до сучасного законодавства України;
- 2) визначення групової належності лікарських засобів згідно сучасних класифікацій;
- 3) надання фармакологічної та фармакотерапевтичної характеристики лікарським засобам, логічно пов'язувати механізм дії з фармакодинамікою, фармакодинаміку з показаннями, а побічні ефекти з протипоказаннями до їх застосування;
- 4) самостійно розраховувати разову дозу лікарського засобу в залежності від віку, маси тіла або площі поверхні тіла пацієнта;
- 5) визначення в залежності від особливостей фармакокінетики лікарських засобів кратності прийому лікарського засобу, його добову, курсову дози у пацієнтів різного віку відповідно до супутніх захворювань та застосування інших лікарських препаратів;
- 6) прогнозування наслідків взаємодії лікарських засобів при їх комбінованому введенні, лікарських засобів та компонентів їжі, лікарських засобів та алкоголю;
- 7) визначення проявів можливих побічних реакцій лікарських засобів, симптомів передозування сильнодіючими та отруйними лікарськими засобами, методів їх попередження та принципи лікування;
- 8) створення алгоритму допомоги пацієнтам при гострому отруєнні лікарськими засобами із застосуванням антидотів у кожному конкретному випадку;
- 9) самостійно вирішувати питання призначення ЛЗ із врахуванням фармакокінетики, фармакодинаміки та взаємодії ЛЗ.

На практичних заняттях студенти розв'язують клінічно-орієнтовані ситуаційні задачі та тестові завдання.

Самостійна робота студентів, передбачає підготовку до практичних аудиторних занять та підсумкового контролю. Контроль самостійної роботи студентів здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра клінічної фармації та клінічної фармакології/Студенту/Заочна форма навчання/ Фармація, промислова фармація/4курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра

клінічної фармації та клінічної фармакології#. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmua.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розв'язання ситуаційних задач
Підсумковий контроль дисципліни – диференційний залік	Методи: тестування, усне опитування (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmua.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання.

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmua.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Підсумковий контроль з дисципліни	Оцінка за дифзалік: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		
141-159,9	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	-
120-140,99	E	-	зараховано

119-61	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-60	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студента

Критерії оцінки знань студентів з поточної успішності

Оцінка "Відмінно"

Студент повинен знати особливості механізму дії, класифікацію, фармакокінетику, фармакодинаміку, побічну дію, взаємодію різних груп ЛЗ. Способи їх призначення, методи оцінки ефективності дії, тривалість дії ЛЗ. Вибір препаратів з урахуванням вище перерахованих критеріїв та функціонального стану організму, статі, віку хворого. Раціональні комбінації терапії. Профілактику та заходи негайної терапії при виникненні ускладнень від лікування. Відповіді повинні мати глибокий, змістовний та конкретний характер. Студент правильно, чітко, логічно і повно відповідає на всі стандартизовані питання поточної теми, вільно вирішує ситуаційні задачі підвищеної складності, надає правильні відповіді на тестові запитання в обсязі не менше 90% (відповідно теми), вміє узагальнювати матеріал.

Оцінка "Добре"

Студент повинен знати особливості механізму дії, класифікацію, фармакокінетику, фармакодинаміку, побічну дію, взаємодію різних груп ЛЗ. Способи їх призначення, методи оцінки ефективності дії. Вибір препаратів з урахуванням вище перерахованих критеріїв та функціонального стану організму, статі, віку хворого. Профілактику та заходи негайної терапії при виникненні ускладнень від лікування. Відповіді достатньо змістовні та конкретні. Студент правильно, і по суті відповідає на стандартизовані питання поточної теми, правильно використовує теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. Вміє вирішувати легкі і середньої складності ситуаційні задачі, надає правильні відповіді на тестові запитання в обсязі не менше 80% (відповідно теми). Володіє необхідними практичними навичками і вміннями в обсязі, що перевищує необхідний мінімум.

Оцінка "Задовільно"

Студент повинен володіти обов'язковим мінімумом теоретичних знань та практичних навичок - знати представників груп ЛЗ, особливості фармакокінетики, фармакодинаміки, побічної дії ліків, способи призначення. Відповіді неповні, знання поверхневі, надає правильні відповіді на тестові запитання в обсязі не менше 70% (відповідно теми).

Оцінка "Незадовільно"

Студент не володіє обов'язковим мінімумом знань щодо лікарської токсикології, не орієнтується в питаннях фармакокінетики, фармакодинаміки, побічної дії ЛЗ, особливостей їх взаємодії, методах контролю терапії та заходах по негайній допомозі при виникненні ускладнень. Відповіді неконкретні, неправильні, або зовсім відсутні.

Самостійна робота студентів з теми, яка входить до тематичного плану оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється під час проведення підсумкового контролю.

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який володіє клінічним мисленням та глибоко і всебічно розкриває проблему, логічно викладає основні питання, наводить приклади із сучасних медичних інформаційних джерел. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить про здатність аналізувати вивчений матеріал.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно розкриває основні питання теми та її медичне значення, але при цьому не виходить за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який розкриває базові поняття та визначення з рекомендованої теми, але не розкриває її повністю, не розуміє медичних аспектів теми.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

71-80 балів отримує студент, який зміг дати розлогу відповідь на 3 теоретичних питання та надав правильні відповіді на тестові запитання в обсязі не менше 90%, володіє ґрунтовними знаннями з клінічної фармакології та може чітко висвітлити питання механізму дії, класифікації, фармакокінетики, фармакодинаміки, побічної дії та взаємодії різних груп ЛЗ; знає способи їх призначення, методи оцінки ефективності дії, тривалість дії ЛЗ, заходи негайної терапії при виникненні ускладнень від лікування, може провести вибір препаратів з урахуванням функціонального стану організму, статі, віку хворого.

61-70 балів отримує студент який зміг дати повну відповідь на 3 теоретичних питання та надав правильні відповіді на тестові запитання в обсязі не менше 80%, володіє ґрунтовними знаннями з клінічної фармакології та може чітко висвітлити питання механізму дії, класифікації, фармакокінетики, фармакодинаміки, побічної дії та взаємодії різних груп ЛЗ; знає способи їх призначення, методи оцінки ефективності дії, тривалість дії ЛЗ, заходи негайної терапії при виникненні ускладнень від лікування, але припустився незначних помилок у висвітленні одного з перелічених розділів.

51-60 балів отримує студент який зміг дати часткову відповідь на 3 теоретичних питання та надав правильні відповіді на тестові запитання в обсязі не менше 70%, володіє базовими знаннями з клінічної фармакології та може частково висвітлити питання механізму дії, класифікації, фармакокінетики, фармакодинаміки, побічної дії та взаємодії різних груп ЛЗ; способів призначення, методів оцінки ефективності дії, тривалості дії ЛЗ, заходів негайної терапії при виникненні ускладнень від лікування, допускаючи при цьому незначні помилки у висвітленні одного з перелічених розділів

0-50 балів отримує студент який не зміг дати відповідь на принаймні одне з теоретичних питань та надав правильні відповіді на тестові запитання в обсязі менше 70%, володіє елементарними знаннями з клінічної фармакології, має уявлення про зміст основних розділів. На запитання, що стосуються механізму дії, класифікації, фармакокінетики, фармакодинаміки, побічної дії та взаємодії різних груп ЛЗ; способів призначення, методів оцінки ефективності дії, тривалості дії ЛЗ, заходів негайної терапії при виникненні ускладнень від лікування відповідає не усвідомлено, допускаючи помилки

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та

Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ на практичних заняттях.

Інструктаж з техніки безпеки проводиться на першому практичному занятті викладачем.

АЛГОРИТМ ДІЙ здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова під час дії сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» в робочий час.

Перед початком 1 заняття викладач повинен детально розказати, як пройти в укриття.

Укриття кафедри клінічної фармації та клінічної фармакології знаходяться в цокольному приміщенні морфологічного корпусу ВНМУ, підвальному приміщенні-укритті 3 гуртожитку, підвальному приміщенні-укритті Університетської клініки ВНМУ, підвальному приміщенні-укритті ВМКЛ № 3 відповідно до бази проведення практичних занять.

Якщо під час проведення заняття пролунав сигнал «УВАГА! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА! ВСІМ ПРОЙТИ В НАЙБЛИЖЧЕ УКРИТТЯ!», потрібно: негайно припинити заняття; після оголошення викладачем: «Всім зібрати речі, швидко пройти в укриття» швидко зібрати речі та приготуватися виходити; впевнитись, що в аудиторії нікого не залишилось; вимкнути світло, зачинити двері (виконує викладач); за останнім студентом рухатись до укриття (виконує викладач); перебувати в укритті до сигналу «УВАГА! ВІДБІЙ ТРИВОГИ!» (дві короткі сирени з оголошенням про відбій повітряної тривоги); за сигналом «УВАГА! ВІДБІЙ ТРИВОГИ!» повернутись в аудиторію для продовження заняття; якщо сигналу «УВАГА! ВІДБІЙ ТРИВОГИ!» не відбулось до закінчення пари, здобувачі продовжують перебувати там до сигналу «УВАГА! ВІДБІЙ ТРИВОГИ!»; якщо сигнал «УВАГА! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА! ВСІМ ПРОЙТИ В НАЙБЛИЖЧЕ УКРИТТЯ!» відбувся до початку заняття та прибуття здобувачів на базу кафедри, здобувачі повинні негайно пройти в найближче укриття (QR-код з посиланням на карту укриттів міста Вінниця розташовані на кожній зупинці громадського транспорту).

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, теоретично підготовленим до теми.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в медичний халат.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки за вказівкою викладача.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmua.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmua.edu.ua/> кафедра клінічної фармації та клінічної фармакології#) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має надати конспект з відповідної теми та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmua.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmua.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmua.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmua.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmua.edu.ua/> кафедра клінічної фармації та клінічної фармакології/ Студенту або <https://www.vnmua.edu.ua/> кафедра клінічної фармації та клінічної фармакології/ Новини). **Зворотній зв'язок** з викладачем здійснюється через месенджери, електронну пошту або на платформі Microsoft Teams (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmua.edu.ua/> кафедра клінічної фармації та клінічної фармакології/ Студенту.

Базова література:

1. Клінічна фармакологія: підручник/ За ред. О.М. Біловола. - Вінниця: Нова книга, 2021.-554 с.
2. Клінічна фармакологія : навч. посіб. / Є. І. Шоріков, Г. І. Шумко, О. С. Хухліна [та ін.]. – Вінниця : Нова кн., 2019. – 510 с
3. Побічна дія ліків – Side Effects of Medications: навчальний посібник у 2 т. / за заг.ред. В.М. Бобирьова, М.М. Потяженка. – Вінниця: Нова Книга, 2020. (І том – 352 с.); 2021 (ІІ том).

4. Побічні реакції окремих груп лікарських засобів: навч. посібник / за ред. проф. О.О. Яковлевої. Вінниця, 2019. – 308с.
5. Сучасна клінічна фармакологія та побічні реакції серцево-судинних лікарських засобів: навч. посібник / за ред. проф. О.О. Яковлевої. Вінниця, 2020. – 204с.
6. Фармакокінетика: навч. посібник / Яковлева О. О., Косован А. І., Семененко І. Ф., Барало Р. П., Коновалова Н.В. – Вінниця, 2013. – 32с.
7. Фармакотерапія: підручник для студентів фармацевтичних факультетів / Крайдашенко О.В., Купнивицька І.Г., Кліщ І.М., Яковлева О.О., Семененко С.І. та ін. – Вінниця: „Нова книга”. 2013. - 536 с.
8. Фармакотерапія: у 2 книгах. — Книга 2: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Б.А. Самура, А.С. Свінцицький, В.Ф. Москаленко та ін. — 3-є вид., Київ: ВСВ «Медицина», 2012. – 792с.
9. Фармакотерапія з фармакокінетикою : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / за ред. І. В. Кіреєва; Нац. фармац. університет. - Харків: Золоті сторінки, 2019. - 383 с. - (До 100-річчя Національного фармацевтичного університету).
10. Фармацевтична опіка: вибрані питання: навчальний посібник / Хухліна О.С., Ткач Є.П., Подплетня О.А., Чурсіна Т.Я., Семененко І.Ф., Семененко С.І., Дорошкевич І.О. та ін. - Вінниця, Нова книга, 2014. – 519 с.
11. Alves da Costa F., van Mil J.W.F., Alvarez-Risco A. The Pharmacist Guide to Implementing Pharmaceutical Care. – Springer Cham, 2019. 506 p.
12. Brunton L.L., Chabner B.A., Knollmann B.C. Goodman and Gilman's The Pharmacological Basis of Therapeutics (13-th Edition).-2017. 1423p.
13. Clinical Pharmacology / M. J. Brown, P. Sharma, F. A. Mir, P. N. Bennett. - twelfth edition. — Edinburgh-London-New York-Oxford-Philadelphia-St Louis-Sydney: Elsevier, 2019. — 706p
14. Clinical pharmacology / Morris J. Broun and others. - ELSEVIER, 2019.- 706 p.
15. Katzung B.G., Masters S.B., Trevor A.J. Basic & Clinical Pharmacology (11-th Edition).- 2018.- 1547 p.
16. Pharmacotherapy Principles & Practice (fifth edition) / M.A. Chisholm-Burns, T.L. Schwinghammer, P.M. Malone, J.M. Kolesar, K.C. Lee, P.B. Bookstaver. – MC Graw Hill Education, 2019. – 1696p.
17. Pharmacotherapy Handbook (11th edition) / T.L. Schwinghammer, J.T. DiPiro, V.L. Ellingrod, C.V. DiPiro. – MC Graw Hill Education, 2021. – 1110p.

Допоміжна

1. Бойко Т.І. Клінічні лабораторні дослідження: підручник для студентів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів /Т.І. Бойко. - 2-ге вид., перероб. і доп.- Київ: ВСВ Медицина, 2015. – 351 с.
2. Електронний посібник до вивчення курсу «Клінічна фармакологія та лабораторний супровід для фармакотерапії» / П.М. Полушкін –Д.: ДНУ, 2014. –264с.
3. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в ревматології: посіб. для студ.ВМЗ, лікарів, провізорів / М. П. Красько [та ін.]; Запоріж. держ. мед. ун-т. -2-ге вид., доопрац. та допов. -Запоріжжя : ЗДМУ, 2016. -319 с.
4. Мазур І. П. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології : навч. посіб. для студентів стоматол. ф-тів вищ. навч. закл. - мед. ун-тів, ін-тів й акад., а також лікарів-інтернів, курсантів і лікарів-стоматологів / І. П. Мазур, М. В. Хайтович, Л. І. Голопиho. - 2-ге вид. - Київ : Медицина, 2019. - 375 с.

5. Особливості фармакодинаміки та призначення лікарських засобів в педіатричній практиці : метод. рек. / уклад. Г. В. Зайченко [та ін.] ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. -Київ : Юстон, 2017. -83 с.
6. Планування сім'ї та контрацепція : навчальний посібник / В.І. Бойко [та ін.]; за заг. ред. В. І. Бойка ; Сум. держ. ун-т МОН України. - Суми : Сум.держ. ун-т, 2018. - 222с.
7. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи: нормативні показники, трактування змін / за ред. Ю.М.Мостового.- 28-е вид., Київ: Центр ДЗК, 2021.- 800 с.
8. Clinical Pharmacy and therapeutics (15th edition) / R. Walker, C. Whittlesea. – Elsevier, 2012. – 998p.
9. Drugs side effects / [Posokhova K.A., Oleshchuk O.M., Korda M.M., Shevchuk O.O., Cherniashova V.V.]. - 2023. - Ternopil : TNMU.– 286 p.
10. Nathan A. Non-Prescription Medicines. 2020. 320 p.
11. Pharmacology and pharmacotherapeutics (24th edition) / R.S. Satoskar, N.N. Rege, S.D. Bhandarkar. – Elsevier, 2015. – 1852p.

Інформаційні ресурси

1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmue.edu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmue.edu.ua>
3. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
4. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
5. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
6. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
7. Державний реєстр лікарських засобів www.moz.gov.ua
8. Уніфіковані протоколи ведення хворих www.moz.gov.ua
9. Австралійський бюлетень небажаних лікарських реакцій.
<http://www.tga.health.gov.au/adr/aadrb.htm>
10. Британський щомісячний бюлетень з безпечності застосування лікарських засобів.<http://www.mhra.gov.uk/Publications/Safetyguidance/DrugSafetyUpdate/index.htm>
11. Лекції для післядипломної освіти «Принципи клінічної фармакології» Клінічного центру Національного інституту здоров'я США.
<http://www.cc.nih.gov/researchers/training/principles.shtml>.
12. Міжрегіональне товариство спеціалістів доказової медицини:
<http://www.osdm.org/index.php>
13. Вісник доказової медицини: <http://www.evidence-update.ua>
14. Європейське товариство клінічних фармакологів і фармакотерапевтів:
<http://www.eacpt.org>
15. Ресурс з фармакогенетики. <http://www.pharmgkb.org/>.
16. On-line реєстрація небажаних лікарських реакцій на сайті FDA.
<https://www.accessdata.fda.gov/scripts/medwatch/medwatch-online.htm>
17. Онлайн-платформа з протоколами на засадах доказової медицини:
<http://guidelines.moz.gov>
18. Взаємодія ліків: <https://www.dynamed.com/drug-interactions>
19. Ресурс по взаємодії лікарських засобів: <http://medicine.iupui.edu/flockart/>

Консультації проводяться один раз на тиждень згідно з графіком консультацій.

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра клінічної фармації та клінічної фармакології/ Студенту).

10. Питання до проміжних та підсумкового контролів дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра клінічної фармації та клінічної фармакології/ Студенту).

Силабус з дисципліни «Фармакотерапія з фармакокінетикою» обговорено та затверджено на засіданні кафедри клінічної фармації та клінічної фармакології (протокол № 1, від «27» серпня 2026р.)

Відповідальний за курс

Дорошкевич І.О.

Т.в.о. завідувача кафедри

Дорошкевич І.О.